PIKC DAUGAVPILS DIZAINA UN MĀKSLAS VIDUSSKOLA
«Saules skola»

Tekstilizstrādājumu izgatavošanas tehnoloģijas

Tekstilizstrādājumu dizaina izglītības programma 1.kurss (2.gadīgā)

Dabas faktūras estētika un tās izmantošana tekstilizstrādājumu dizainā aušanas tehnikā.

Metodiskā izstrādne.

Izstrādnes autors; Digna Gordijenko

Daugavpils

2021

ANOTĀCIJA

- **Digna Gordijenko**
- **«Dabas faktūras estētika un tās izmantošana tekstilizstrādājumu dizainā»**
- **Sasniedzamais rezultāts:** Izprast dabas faktūras dažādību, tās veidošanos un materiālus un mācēt tos kā iedvesmas avotu izmantot tekstiliju un audumu veidošanā.
- **Mērķauditorija:** (tekstilizstrādājumu dizains, 1.kurss (2-gadīgā)
- **Metodiskās izstrādnes praktiskais pielietojums:** Iemācīties saskatīt dabas materiālu faktūru, reljefu un struktūru un izmantot to tekstiliju veidošanā no dažādiem tekstilmateriāliem - diegiem, dzijas, audumu, filca un citiem tekstilmateriālu atlikumiem.
- **Uzskates un citi mācību līdzekļi:** metodiskie materiāli, prezentācija, darba paraugi, internetresursi, specialitātei atbilstoša literatūra.
- **Metodiskās izstrādnes aktualitāte/novitāte:** Dabas faktūra ir saskatāma it visur. Dažādos ritmos, krāsā un raupjumā. Metodiskās izstrādnes aktualitāte ir pētnieciskas metodes un praktisku materiālu apstrādes tehniku sasaiste veidojot tekstiliju paraugus, kurus var izmantot interjera dizaina priekšmetu, apģērbu vai vai aksesuāru izgatavošanā.

SATURS

- ANOTĀCIJA……..2
- SATURS……..3
- Ievads. Faktūras definējums……..4
- Faktūra dabā.....7
- Iedvesmas avoti dabā……8
- Faktūra tekstilizstrādājumos.....15
- Darba uzdevumi……..16
- UZDEVUMA REALIZĀCIJA MATERIĀLĀ……17
- SECINĀJUMI……..10
- LITERATŪRAS SARAKSTS……11
- PIELIKUMI

Kas ir faktūra?

- Faktūra ir nelīdzena dabas elementa vai mākslas darba virsma.

- Faktūra – īpaši izveidota vai dabiska nelīdzena virsma, izmantota vai attēlota mākslas darbā. Faktūras uztveri veicina tauste un redze.

Faktūra un tekstūra

- Faktūra — virsmas raksturīpašība:
- Gludums, raupjums, reljefs, ko cilvēks var sajust ar taustes palīdzību. Faktūras īpašībām ir konkrētas kompozīcijas funkcijas.
- Faktūru plaši pielieto tēlnieki, arhitekti un dizaineri.
- Tur daudz liekāku nozīmi ir tekstūrai.
- Tekstūra — virsmas redzamais attēls (kokam, smiltīm, akmenim, metālam u.c.), kas dod priekštatu vai ilūziju par materiāla faktūru.
- Tekstūrai piemīt neierobežota daudzveidība, daudzās situācijās tieši tā veido mākslas darba estētisko īpatnību.

- Katram materiālam piemīt sava faktūra, virsmas reljefs. Tajā atainojas materiālam piemītošais līniju vai citu elementu ritms, šķiedrojuma raksturs, kustība un krāsa.
- Skaidra materialitātes uztvere ievērojami atvieglo visu uztveres sistēmu koordināciju. Šīs ievērojamās uztveres priekšrocības, kas rodas materialitātes skaidras nolasāmības rezultātā.
- Tas palīdz uztvert lietas, priekšmetus un virsmas, kas veidotas dabīgā ceļā vai mākslīgā ceļā no pazīstamiem materiāliem vai arī no jauniem materiāliem.

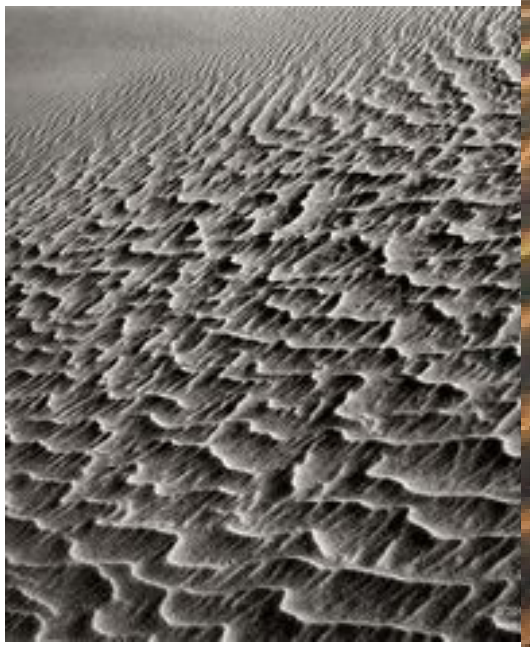
Faktūra dabā

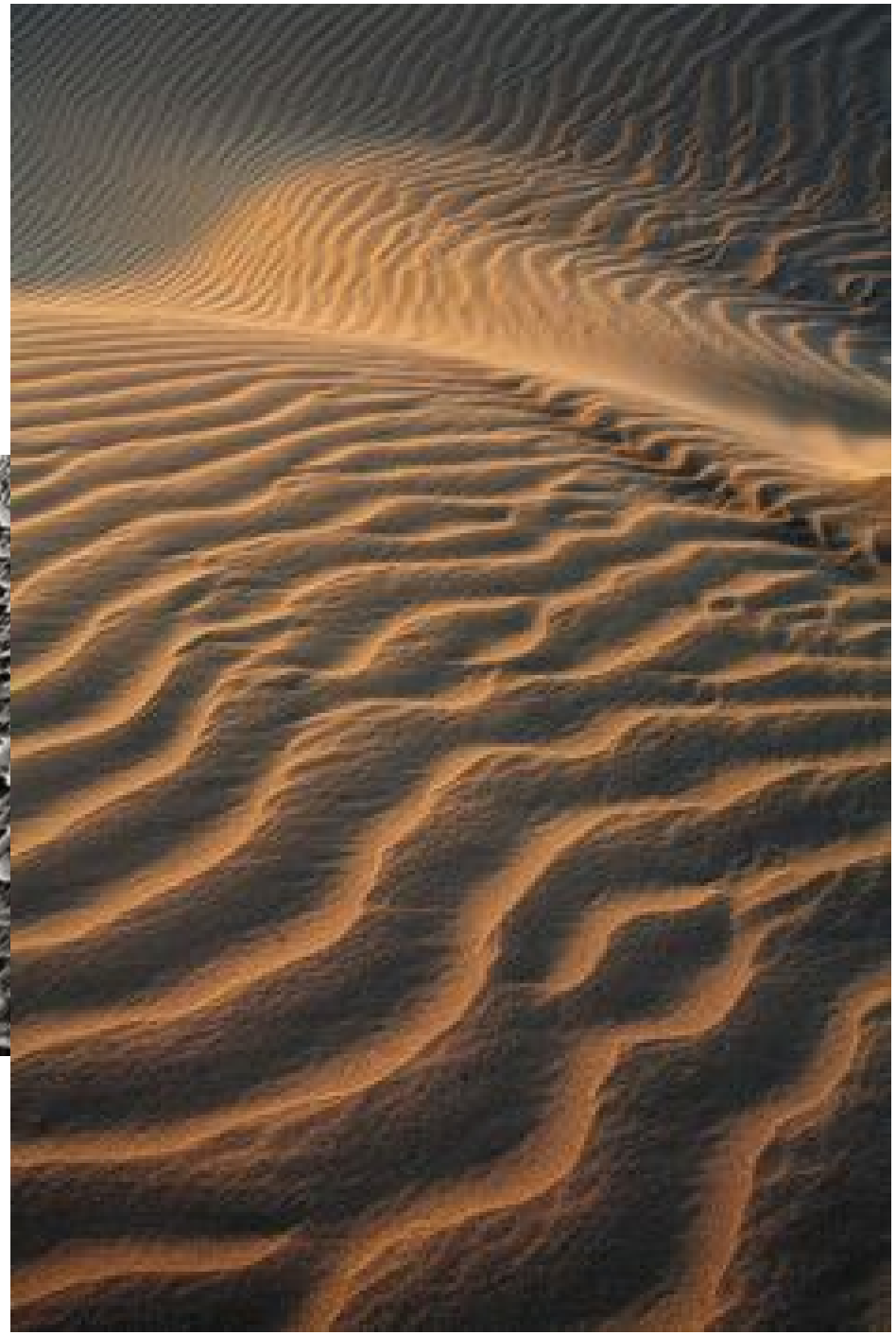
- Faktūra saskatāma it visur, aplūkojot to tuvplānā (piemēram, raupjāks vai gludāks koka stumbrs), gan kādā laukumā kopumā (piemēram, smiltājs, zālājs, ūdens virsma).
- Ainava var kalpot kā iedvesmas avots, kurā var saskatīt gan dažādas faktūras, gan krāsu, formas un to struktūru.

Daba ir lielākais «mākslinieks» !

Dabas mākslas darbus nevar atkārtot ne viņa pati, ne cilvēks. Cilvēks var tikai no dabas mācīties. Kā?

- Leduspuķes
- Sniegpārslas
- Tuksneša smiltāji
- Jūras viļņi
- Klintis
- Nopļauti labības lauki
- Koku stumbri
- Mākoņi
- Koku lapas
- Uzarti lauki
- Akmens krāvumi utt.

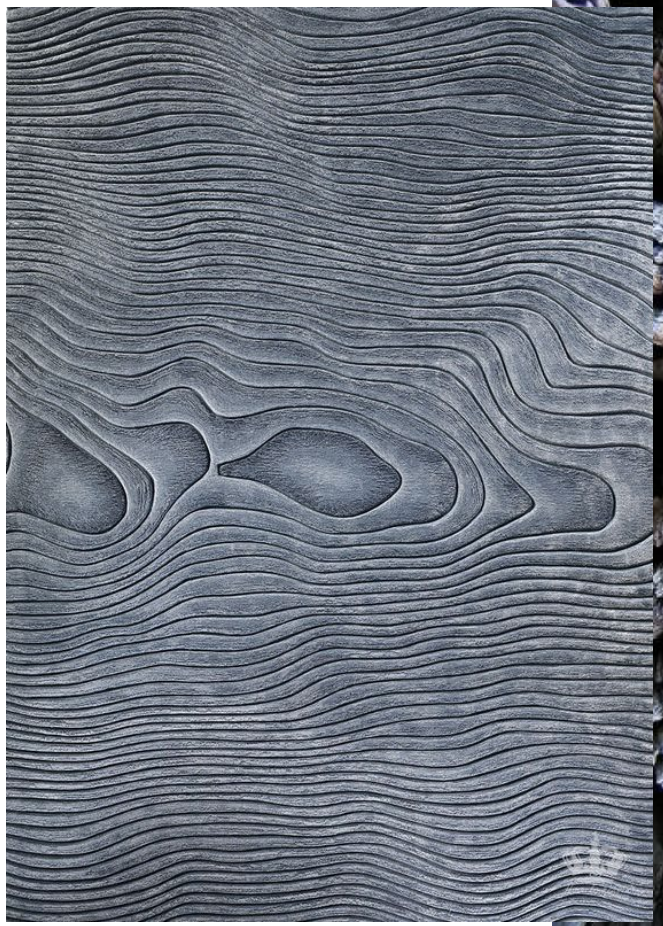

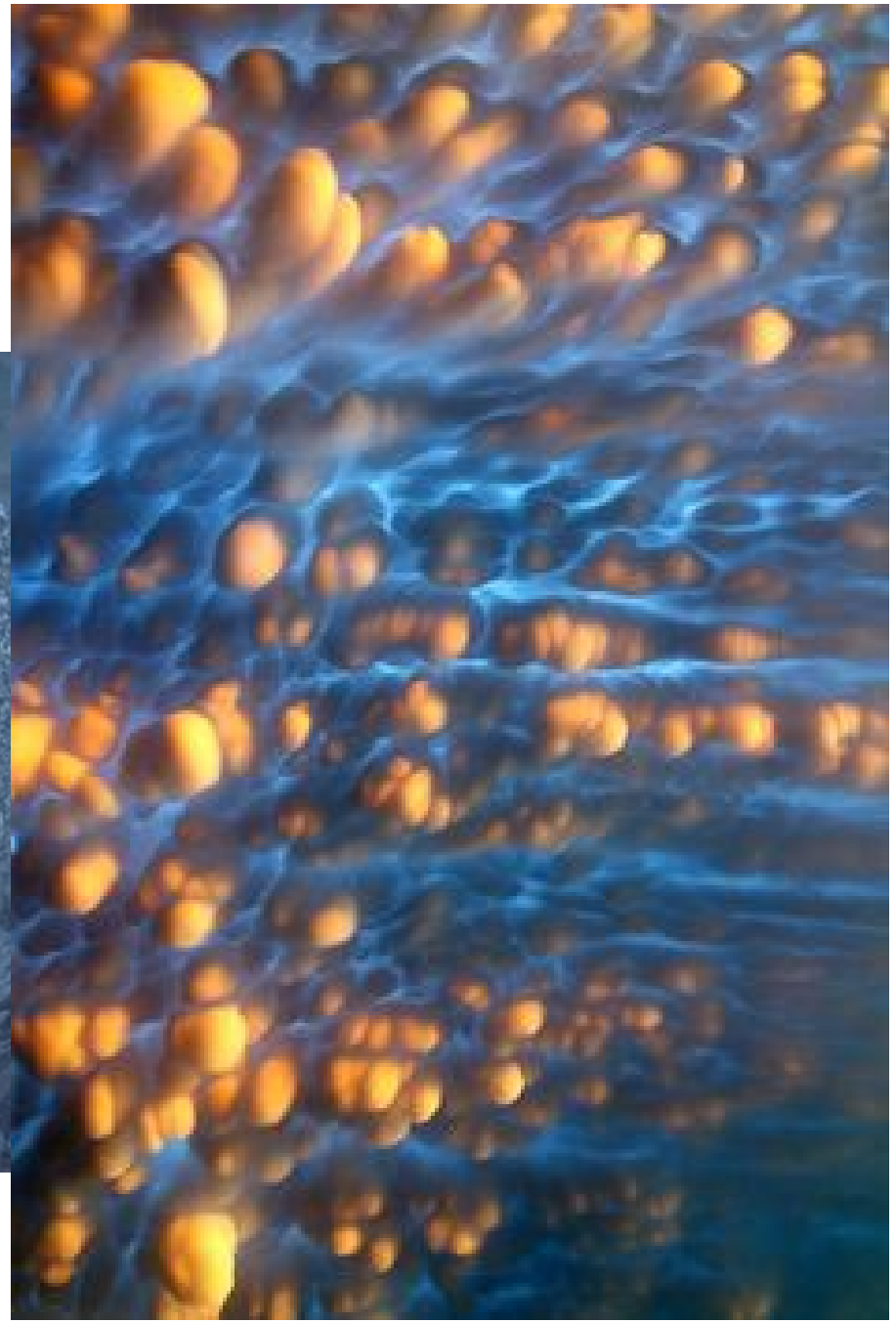

Faktūra tekstilizstrādājumos

- Faktūras veidošanai var izmantot dažādus diegus, dzijas, audumu atlikumus, aukliņas, jēldziju, vilnas kārsumu, filcu, džinsu audumu, kažokādas, ādas atgriezumus utt.

- Izmantojamais materiāls var būt gan rupjš, gan smalks, gan līdzens, gan grodots, gan cietāks, gan mīkstāks.

- Tā kā par pamatu tiek izmantota aušanas tehnika, tad ieaust var praktiski jebkura garuma un struktūras tekstilmateriālu vai šķiedras.

- Paraugos var izmantot vai nu viena veida materiālu, vai tos savstarpēji saistīt (piemēram, pamatā izmantot vienu un rakstam citu materiālu)

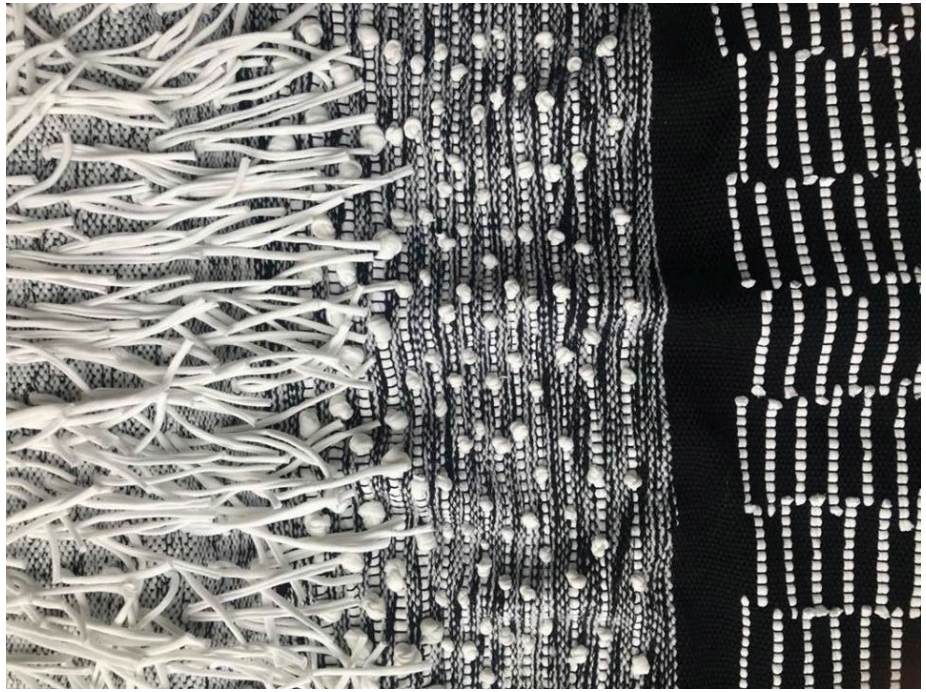
Darba uzdevumi!

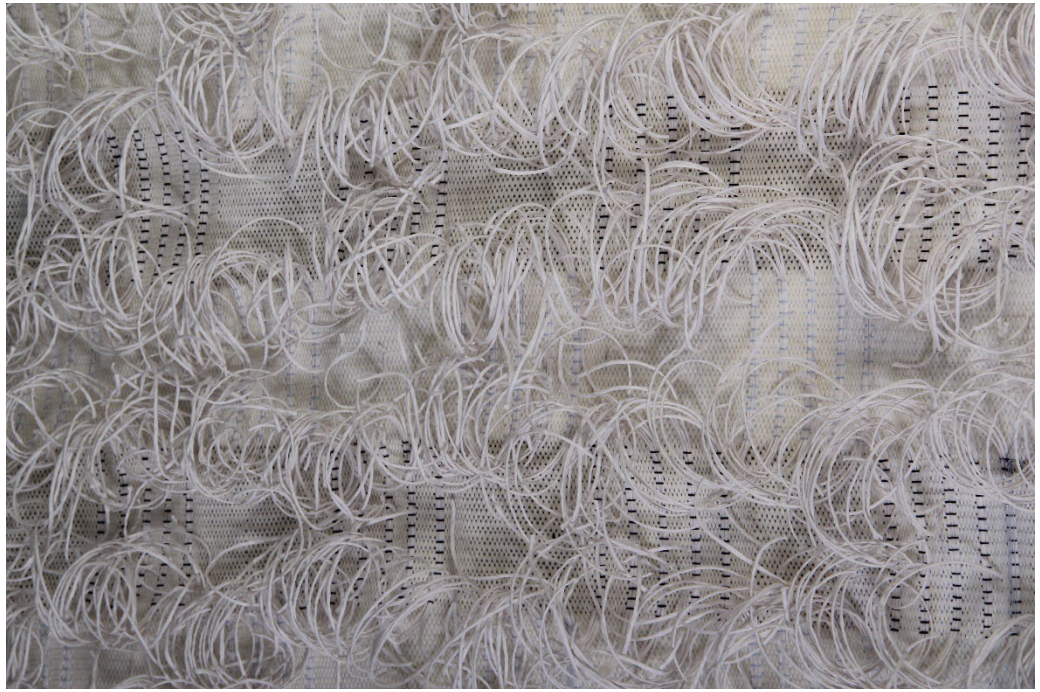
- Izpētīt iedvesmas avotus.
- Izvēlēties izejmateriālus.
- Sagatavot pamatni atbilstoši auduma veidam (retinātais vienkārtnis vai parastais vienkārtnis).
- Sagatavot materiālu paraugu izgatavošanai (sagriezt, satīt, ārdīt, filcēt utt.)
- Noaust paraugus, izmantojot dažādus tehniskus paņēmienus un materiālus.
- Nofotografēt un apkopot veikto darbu prezentācijā.
- Pamatot materiālu, tehnikas izvēli.
- Analizēt paveiktā darba rezultātu.

Darba uzdevuma paraugi.
Izmantoti diegi un auduma atgriezumi.

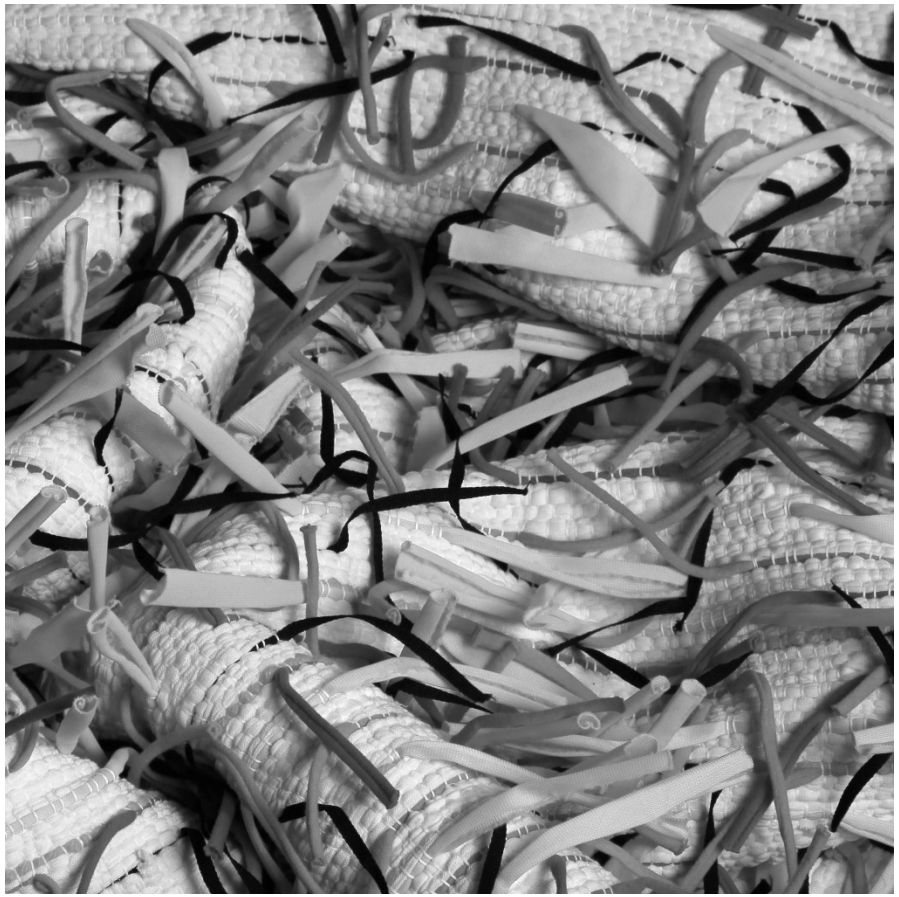

Izmantoti diegi, trikotāžas strēmeles un papīra auklas

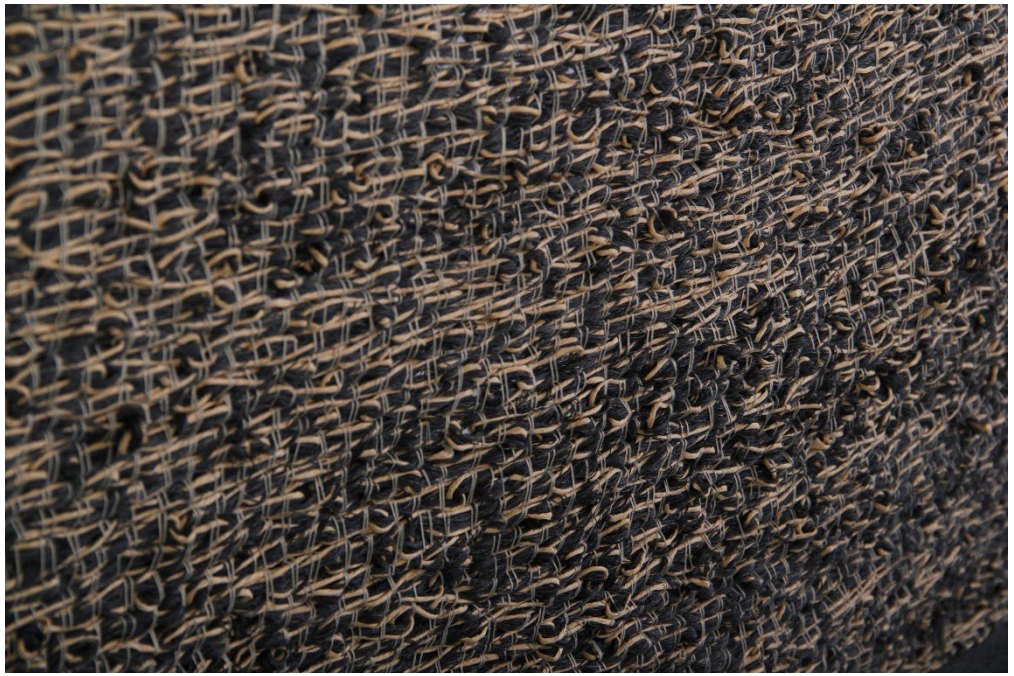

Izmantota papīra aukla un ādas atgriezumi

Izmantota pērlīšu tehnika

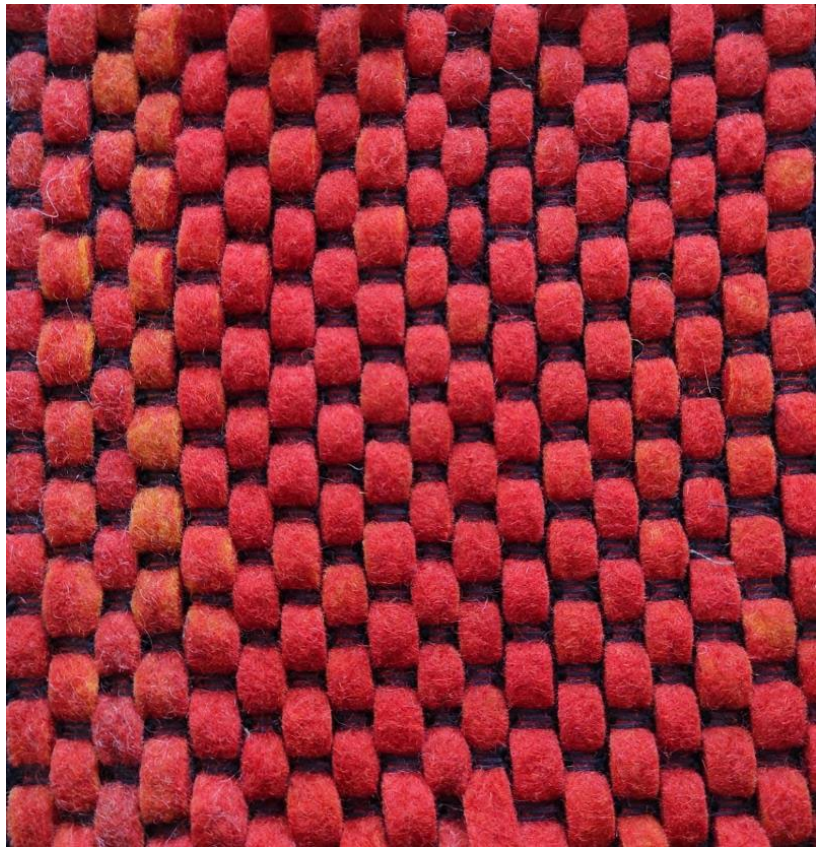

Izmantoti kažokādas atgriezumi

Izmantots filcēts materiāls

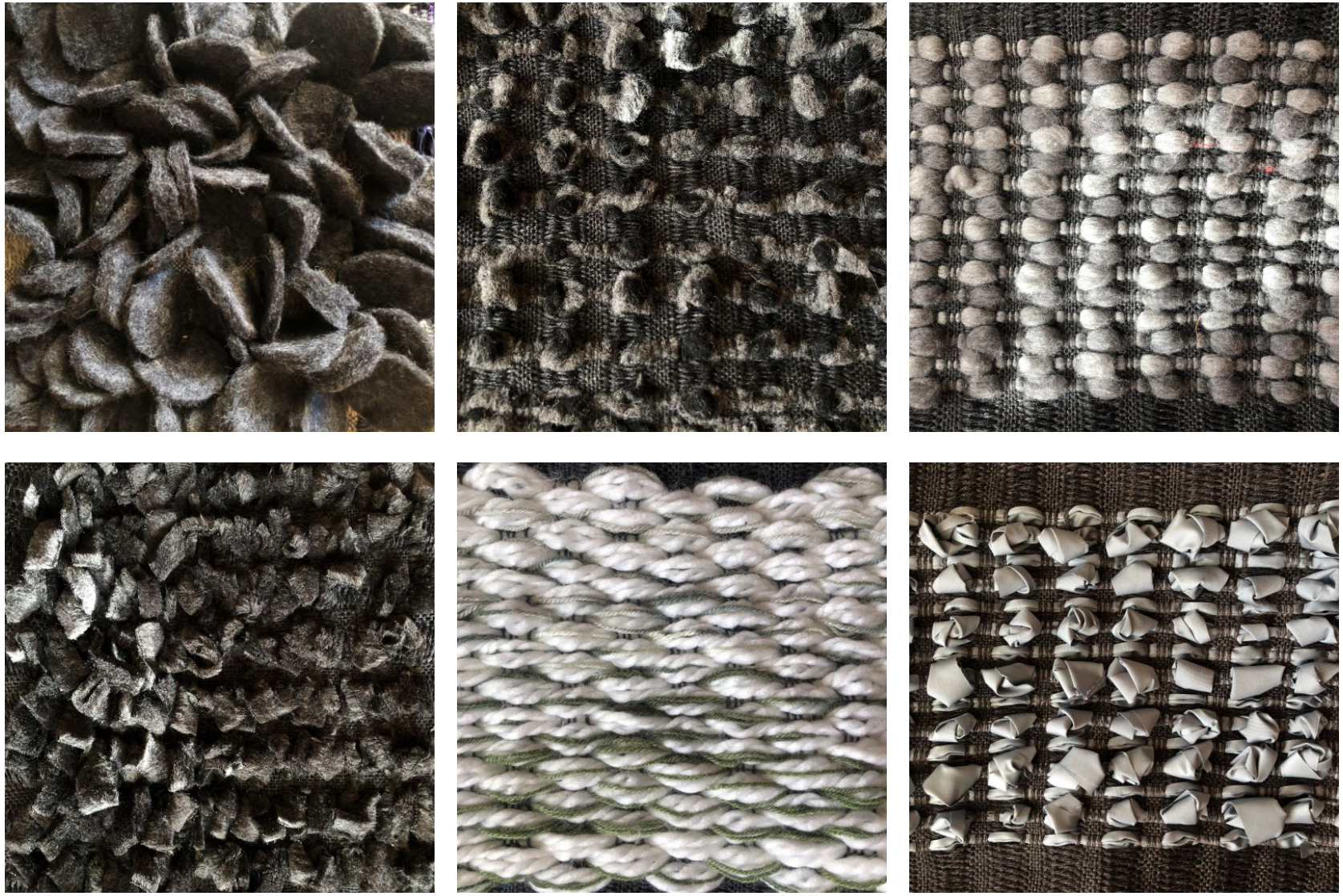

Izmantots filcs, diegi un auduma atgriezumi

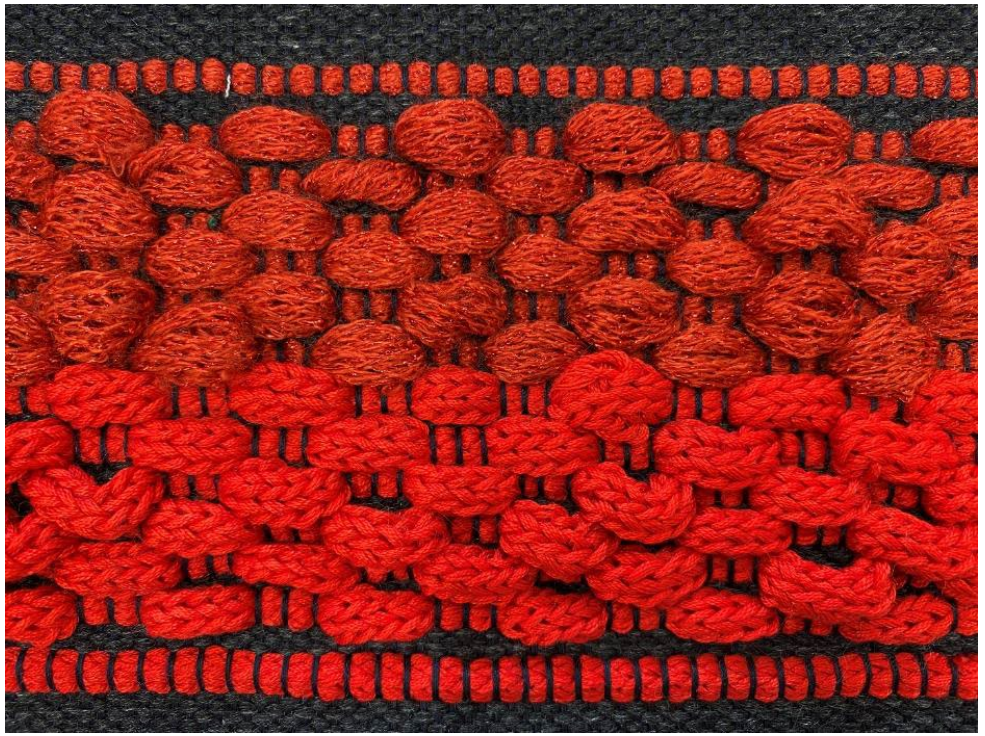
Izmantots kartons un plastmasas plēve

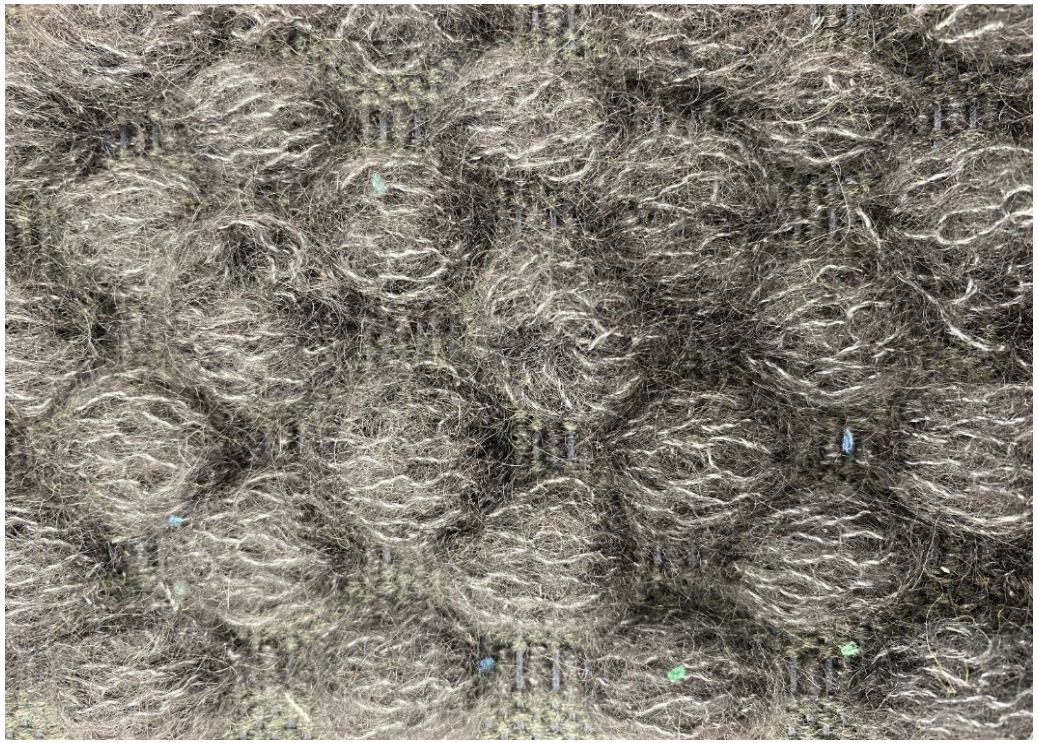

Izmantota efektdzija un adījuma strēmeles

Secinājumi

- Uzdevums attīstīja radošo domāšanu:
- Analizējot un pētot vizuālo materiālu, audzēkņiem bija jāizprot iedvesmas avota «pārvēršanu» jaunā produktā.
- Apvienojot pētniecisko materiālu un praktiskās iemaņas, radās jaunas idejas tekstildizaina materiālu izmantošanai.
- Uzdevums pilnveidoja aušanas prasmes un, izmantojot tradicionālu tehniku, ļāva veidot laikmetīgu, uz «zaļo domāšanu» balstītu paraugu kopumu.
- Audzēkņi ļoti pozitīvi novērtēja un ar interesi pildīja uzdevumu.
- Darba paraugu analīze rosināja jauniem tēmas risinājumiem gan materiālu izvēlē, gan tehnisku paņēmienu izmantošanā ilgtspējīgā dizaina kontekstā.

LITERATŪRAS SARAKSTS

- B.Vaivare, M.Urdziņa, M.Kokina, D.Pudāne «Mājturība. Tekstils.Kompozīcija» – Rīga: Zvaigzne ABC, 1998.
- M.Kundziņš «Dabas formu estētika» - Rīga: Madris, 2004.
- Gilow J. and Sentance B. "World Textiles" – London: Thames & Hudson, 2006.
- Martin C. "The surface textile book", London: Thames & Hudson, 2006.
- Colchester C. " Textiles today ", London: Thames & Hudson, 2005.
- „Textil Designs.” – London, Thames and Hudson”,1991.g.
- https://www.pinterest.com/search/pins/?q=weawing%20textures&rs=typed&term_meta[]=weaving%7Ctyped&term_meta[]=textures%7Ctyped
- https://www.pinterest.com/pin/330170216437499219/